NiittyHOI-hanke & rannikkovedet

Perämeren rannikon kunnostustarpeet ja monimuotoisuus

Perämeren vesistöverkoston webinaari 27.5.2026

Marika Laurila, Luonnonvarakeskus

Niittyjen lumoa ja kestävää hoitoa (NiittyHOI) 2025-2027

Tavoitteena on parantaa perinnebiotooppien hoidon laatua ja jatkuvuutta sekä lisätä kestävästi niittyjen hoitoa ja edistää rantaluonnon tuntemusta

- Neljä työpakettia:
    1. Laidunnuksen vaikutukset rantamatalikoiden luontoon
    2. Rantalaluonto tutummaksi
    3. Hoidon vaikuttavuus ja kestävyys
    4. Hoidon toteuttajien tukeminen
- Toiminta-alue: Pohjois-Pohjanmaa
- Hankesivut: https://www.luke.fi/fi/projektit/niittyhoi

Luke LUONNONVARAKESKUS ProAgria Pohjois-Suomi MKN Pohjois-Suomi Euroopan unionin osarahoittama Elinvoimakeskus

TP 1 Laidunnuksen vaikutukset rantamatalikoiden luontoon

Tavoitteena on lisätä merenrantojen hoidon kestävyyttä tuottamalla puuttuvaa tietoa laidunnuksen vaikutuksista rantamatalikoiden luontoon, lisäämällä vuoropuhelua rantojen eri käyttäjäryhmien välillä sekä parantamalla rantojen eri käyttötapojen yhteensovittamista.

- Laidunnuksen vaikutukset kalastoon
- Laidunnuksen vaikutukset rantamatalikoiden kasvillisuuteen
- Laidunnuksen ja muiden tekijöiden vaikutukset vesistön ravinnetilaan
- Ymmärrystä ristiriitoihin

© Luke

Laidunnuksen vaikutukset kaloihin

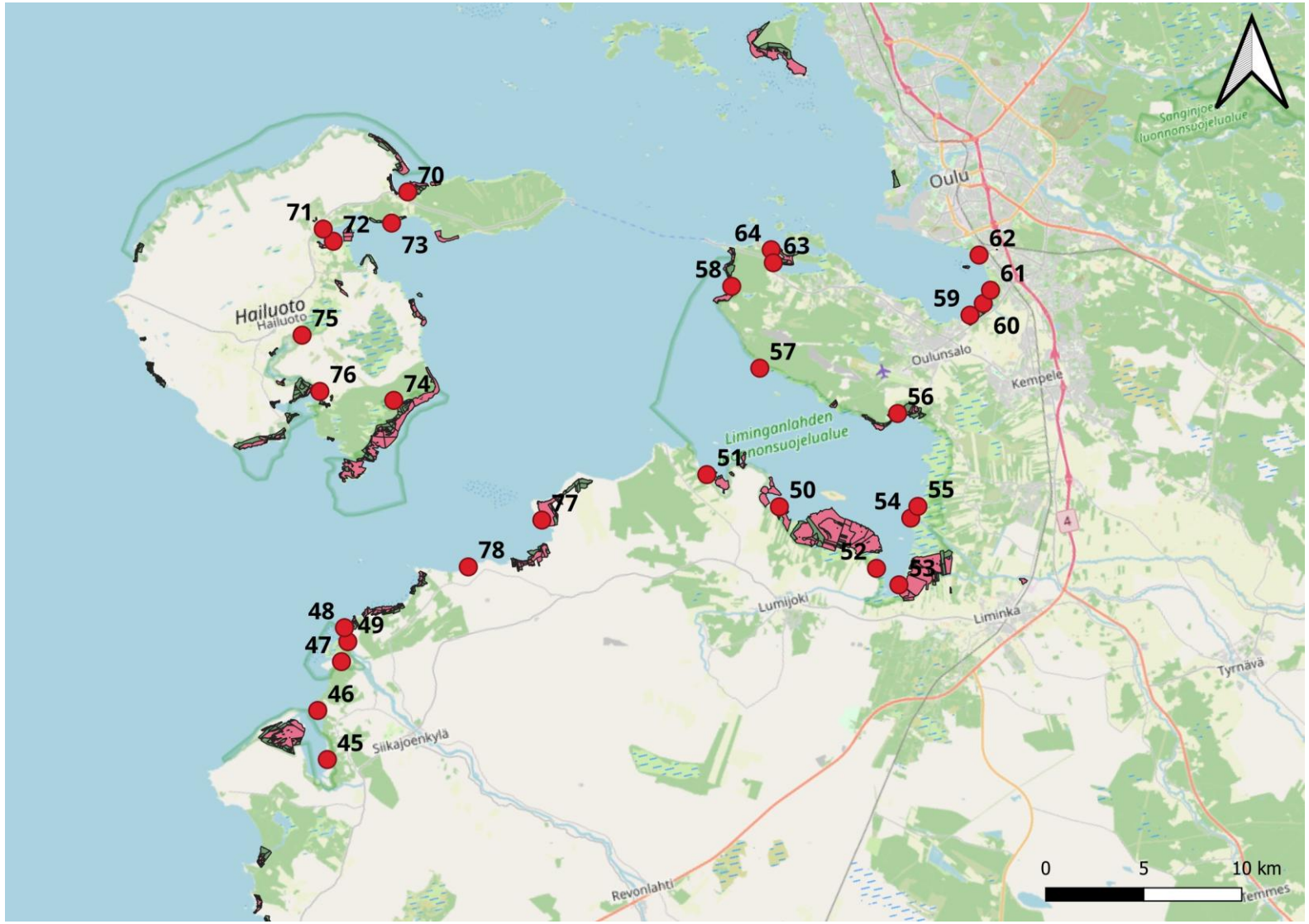
- Selvitetään hauen lisääntymistä laiduntamattomilla ja laidunnetuilla alueilla
  - Poikasnäytteiden keruu käynistyi viikolla 21
  - Yhteistyössä HIDDEN ja Biodiversea LIFE-IP –hankkeiden kanssa yhteensä 29 näytepaikkaa Pohjois-Pohjanmaan rannikolla
- Tausta-aineistoina vedenlaatutiedot sekä dronekuvat
- Blogi (Lari Veneranta):

  Uusia tutkimuksia Perämeren kalojen lisääntymiseen vaikuttavista tekijöistä
- Hankkeen kalatutkimustiimi (Luke): Lari Veneranta, Mats Westerbom & Topi Lehtonen

Kuva: Mats Westerbom, Luke

Hauen lisääntymisen näytteenottopaikat (NiittyHOI, HIDDEN, Biodiversea)

© Luke

Laidunnuksen vaikutukset rantamatalikoiden kasvillisuuteen

- Aineistona vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman Velmu kasvillisuustiedot (Metsähallitus)
- Tausta-aineistoina mm. rantojen hoitotiedot Pohjois-Pohjanmaan rannikolta, ympäristötekijät kuten rannan avoimuus / sulkeutuneisuus, pohjan laatu ja valuma-alueen maankäyttö
- Tarkastelun kohteena erityisesti rehevöitymistä indikoivat ja uhanalaiset lajit
  - mm. nelilehtivesikuusi (kuva), upossarpio, paunikko
- Työ valmistuu opinnäytetyönä Oulun yliopistoon (Iina Henttinen)
- Luken vastuututkijat: Katja Kangas, Oili Tarvainen, Marika Laurila
- Yhteistyössä Metsähallituksesta Essi Keskinen

Luke

Laidunnuksen vaikutukset rantamatalikoiden veden laatuun

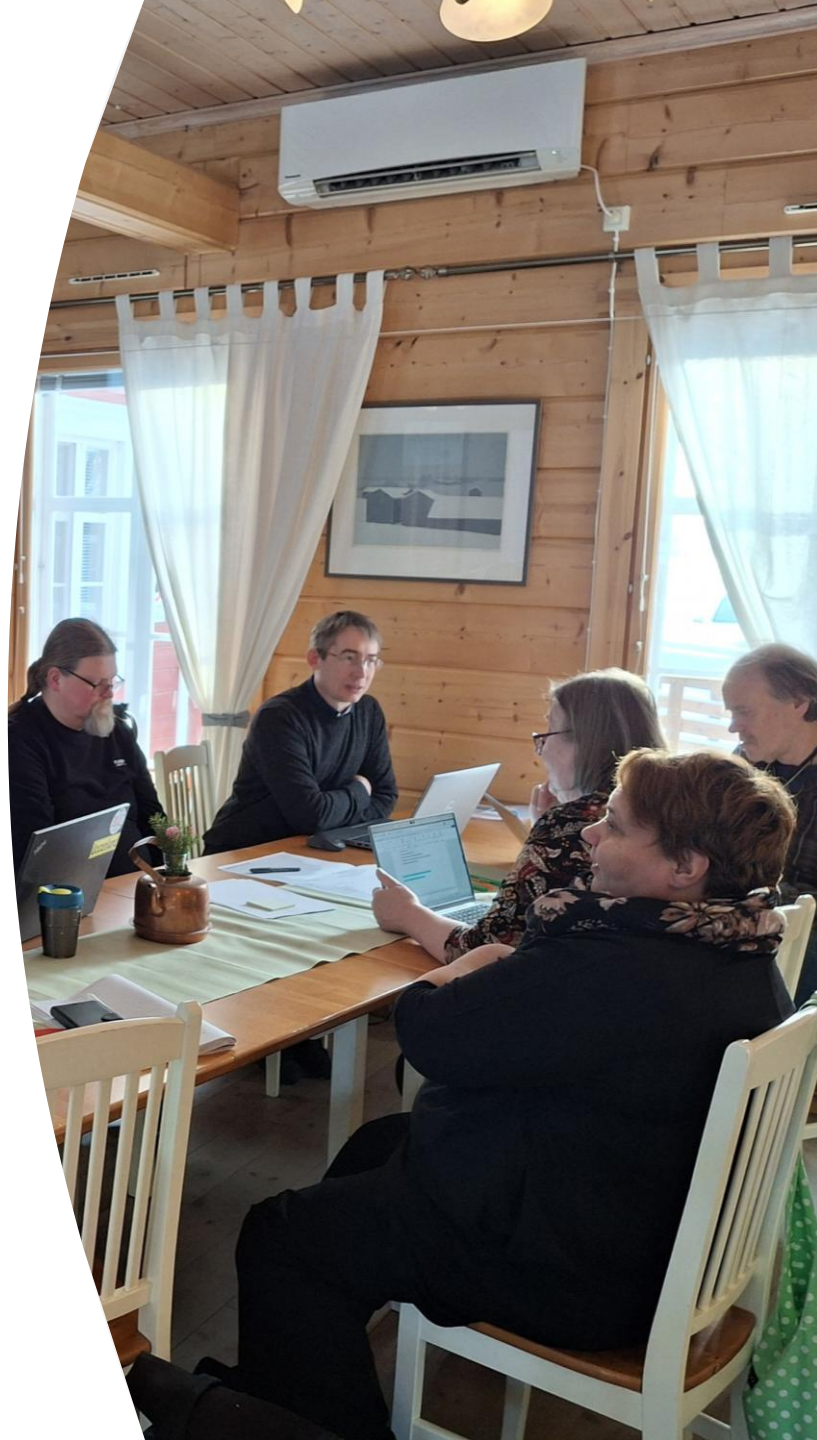
Vastuututkija: Jaana Uusi-Kämppä (Luke)
Kenttämittausten vastuuhenkilö: Ade Risti (ProAgria Pohjois-Suomi)

- **Vesinäytteet** 10 pisteestä 5 x touko-elokuussa
  - Kempeleenlahti, Myllyoja
  - Fosfori ja typpi (kok-P, PO4-P, Kok-N, NH4-N, NO3-N), sameus, kiintoaine, klorofylli
- **EXO-mittaukset** laajemmin Kempleenlahdella vesinäytteiden oton yhteydessä
  - klorofylli, johtokyky, pH, liuennut orgaaninen aines, suolapitoisuus ja happipitoisuus
- **Passiivikeräin kokeilu** elokuussa fosforipitoisuuksien määrityksessä muutamissa pisteissä
- **Lämpötila- ja saliniteettiloggerit** (jatkuvatoimiset) muutamissa pisteissä koko kenttäkauden
- **Valuma-alueen kuormitusta** ja virtaamia mitataan Kempleenlahteen laskevasta Myllyojasta (Mittausguru)
- **Yhteistyössä** Turun ammattikorkeakoulun vesi- ja ympäristötekniikan ryhmä (Matias Scheinin): vedenlaatupaikkatiedon mallinnus

© Luke

Ymmärrystä ristiriitoihin

- Tietoa rantalaiduntamiseen liittyvien ristiriitojen laajuudesta, syistä ja ratkaisutavoista kartoitetaan eri tavoin
- Sidosryhmätapaamiset, mm. Lintu vai kala –infotilaisuus 10.2.2026 Limingassa (kuva)
- Rannikkoluonnon tilaa ja käyttöä koskeva kysely keväällä 2026
  - Koko rannikkoalueelta yhteensä 535 vastausta
- Työpajoja ja toimijoiden haastatteluja syksyllä 2026
- Kootaan toimintamalli hyvistä käytännöistä
- Vastuututkija Kristina Svels (Luke)
- Paikallisten sidosryhmien kontaktointi: Maarit Satomaa (ProAgria Pohjois-Suomi)

Kiitokset!

